

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 90 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Okrajni zastop Celjski.

Volitve v okrajni zastop Celjski vršile se bodo prihodnji teden, in sicer volijo veliki posestniki v torek, dne 26. t. m. in kmetje v petek, dne 29. t. m. Razmere so v okrajnem zastopu take, da Slovenci imamo večino, če zmagamo v velikem posestvu. V velikem posestvu pa je razmerje postalo od potlej, kar se je g. Berkso in g. dr. Dečku posrečilo, da so se skoraj vsi Celjani izbrisali iz velikega posestva, jako ugodno. Mi Slovenci zmagamo lahko, ako le pridejo vsi slovenski volilci in volijo pošteno, narodno.

Nemški Celjani, katerim gre hudo „za gaber“, kateri že čutijo v vseh udih svoj propad, vozarijo se kakor besni po celem okraji. K vsakemu volilcu jih pride po eden, ali pa več skup, na čelu njim žid Sonnenberg ter ga nadlegujejo in silijo, naj gre volit z „Nemci“ ali pa naj doma ostane. Bog ne daj pa tega stori, ne eno ne drugo bi bilo pošteno.

Nemški Celjani in njih prijatelji pa pravijo kmetom: Ali niste zadovoljni s starim okrajnim zastopom in načelnikom, z g. Stigerjem, saj je on red napravil v okrajnem zastopu in dolgove poplačal s svojim umnim gospodarstvom?

No, če je red napravil, moral je prej biti nered, in če je dolgove poplačal, morali so dolgovi biti. Kdo pa je napravil nered in dolgove? Nikdo drugi, kakor nemški Celjani. Oni so imeli vedno krmilo v rokah, in njim na čelu notar Sajovic. Če pa je g. Stiger dolgove poplačal, ni skazal se za to še nobenega čarovnika. Ko je stopil na čelo okrajnemu zastopu, bili so veliki zaostanki na dokladah. Ti zaostanki so se iztirjali in ž njimi večinoma poplačali dolgovi. Pozneje so se pa davki in doklade redno vplačevale, deloma, ker so nastale boljše letine, glavno pa, ker so se začeli davke silno strogo iztirjevati, da še tako strogo nikdar prej. Tako je bilo vedno dosti denarja in

če je denar tukaj, ni nobena umetnost, dobro gospodariti.

G. Stiger je toraj s tem, da se je napravil red, in da so se dolgovi poplačali, samo popravil stare grehe svoje nemške, Celjanske stranke.

Med tem, ko vse zdihuje pod neznosnim bremenom davkov, ko kmet omaguje pod njim, ko je enoglasni klic „varčujte, varčujte, znižajte doklade!“, godilo se je ravno narobe. Ne da bi doklade znižali, zvišali so jih pod g. Stigerjevim načelstvom v kratkejši dobi v 3 letih dvakrat!

To ni gospodarstvo po našej volji; geslo naše slovenske stranke je in bode: „z dokladami doli!“

Nemški Celjani imajo komando ne samo v okrajnem zastopu, ampak tudi v mestu Celji, imajo torej obe mošnji v svojih rokah. Če treba kje kaj podpirati, sežejo pa Celjani vedno raje in globokeje v mošnjo okrajnega zastopa, češ, to nas manje boli, ker morajo zraven kmetje plačevati. Mošnjo Celjskega mesta pa stiskajo lepo skup.

Na primer: Ko se je napravila lani Celjska razstava, moral je okraj mastno pripomagati; mesto Celje pa, ki je imelo največ koristi od te razstave, kakor od marsičesar, za kar mora plačevati okraj, to se je pri plačevanju držalo lepo zadej.

To se mora spremeniti. Mesto Celje ima šole, pri katerih nima okrajni šolski svet nič zraven govoriti. Človek bi toraj mislil, da se Celjani v zadeve ostalih slovenskih šol ne bodo vtikali, ter volili vsaj nekaj Slovencev v okrajni šolski svet. Izvolili so pa v okrajni šolski svet same take gospode, kakor dr. Glantschnigg, dr. Schurbi in druge, ki so nam Slovencev in našem jeziku silno neprijazni. Ti so postavljeni nad naše slov. šole, in bi imeli skrbeti, da bi se one razvijale. To je ravno tako, če bi kozla postavili, da bo čuval na zelje.

Za to pa hočejo zidati šole v kotih, kamor

jih nihče ne mara; in če udje krajnega šolskega sveta se takim nakanam protivijo, pa jim naložijo koj po 100 gld. kazni. To mora biti drugače; nad slovenskimi šolami naj čuvajo slovenski možje.

Čeravno so se doklade povišavale, postale ceste niso boljše; vzboljšale so se le tam, kjer stanuje kak poseben prijatelj naših nemških Celjanov.

Tudi to ni prav, da vozari in vozari samo par ljudi šoter ali prod za ceste; če plačujejo v celem okraji okrajne doklade, naj bi se tudi zaslužek razdelil; naj jih zasluži več ljudi, ne samo eden ali dva vse.

Gospodarstvo v okrajnem zastopu toraj ni dozdej tako, da bi mi Slovenci mogli biti zadovoljni z njim. Treba korenite premembe, katera se bo izvršila, ako zmagamo Slovenci. Slovenci pa bodemo in moramo zmagati, ako stori vsak Slovenec svojo dolžnost, da pride volit ter voli pošteno, narodno s Slovenci! Vsak se naj spomni besed pesnikovih, ki govori: Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpade!

Slov. jezik in c. kr. uradi.

„Trkajte, in odprlo se vam bode!“ sem vzkliknil ter sem ob enem priobčil v 8. št. „Slov. Gosp.“ z dne 21. febr. zanimivo razsodbo c. kr. justičnega ministerstva, da se ima pri naši c. kr. okrajni sodniji napraviti slovenski napis, priskrbeti slovenski pečat in potrebne uradne tiskovine v slovenskem jeziku. Na totu moj poziv, da bi narodnjaki tudi po drugod zahtevali enakih pravic, oglasil se je neki gospod s svojim „odzivom“ ter imenuje stvari, za katere smo se bili potegnili v Šmarji. malenkostne; pravi, da smo prijeli bika za rep, namesto za roge.

Gospod dopisnik, kateri v svojem „odzivu“ našteva prav zanimivo reči, kako je med trdimi Nemci našel slovenskih uradnikov, ne pa, da bi bili isti pri nas nameščeni, vendar mojega poziva ni popolnoma razumel. Malenkostno bi bilo morebiti res, ako bi bili mi v Šmarji prosili samo za vnanje slovenske napise, na znotranje uradovanje pa bi se ne bili nič ozirali; malenkostno bi bilo misliti na slovenske table, če se znotraj v uradu uraduje vse po nemško.

Pisec teh vrst pa vé iz svoje izkušnje, da se pri naši sodniji uraduje s slovenskimi strankami slovensko, ako stranke govore z uradniki samo slovenski (čeprav morebiti znajo nemški). Bil je enkrat sam za pričo, in ker je s sodnijskim adjunktom govoril samo slovenski, govoril je tudi g. adjunkt samo slovenski, in narekoval je svojemu pisarju tudi slovenski zapisnik, čeprav on po svojem mišljenju ni naš.

Iz tega sledi, da se pri nas uraduje slovensko, ako mi sami hočemo in slovenski napis

na sodnijskem poslopju, slov. pečat in dr. potem že ni več „malenkost“, ampak samo naravna stvar in posledica znotranjega slovenskega uradovanja. Ali čeprav so slovenski napisi na naši c. kr. sodniji čisto naradni, vendar nam tudi totu napisi v naši prošnji niso bili glavna stvar, naj nam g. dopisnik verjame, da ne!

Zunanji napisi so nam bili samo uzrok, da visoko c. kr. justično ministerstvo opozorimo na dve čisto notranji in nikakor ne malenkostni stvari. Mislil sem, da bodo vsi čitatelji „Gospodarjevi“ tudi med vrstami umeli brati, gospod dopisnik „odziva“ pa tega ni hotel. Zato zdaj povem, kateri sta bili tisti dve notranji, nikakor ne malenkostni zadevi. Prva je bila, da naznanimo visokemu c. kr. justičnemu ministerstvu, da hočemo popolnem, slovensko uradovanje, ustno in pismeno. Zato treba potrebnih tiskovin, katerih dozdej menda ni bilo pri nas. Take tiskovine so razne pozivnice, sprejemnice itd. ter tudi uradni pečat spada k takim stvarem. Drugič pa smo bili mi prošnjo svojo uložili ravno takrat, ko je bilo pri nas razpisano mesto c. kr. okrajnega sodnika. Ker je naša prošnja za slovensko uradovanje prišla naravnost k justičnemu ministerstvu, izvedeli so tam želje šmarskega okraja. S te osebne strani dosegli smo morebiti tudi to, da je zdaj tudi novi gospod adjunkt, ki je meseca februarja prišel k nam, popolnoma zmožen slovenskega uradovanja. Moj gosp. kolega bo zdaj umel, da naša stvar ni čisto malenkostna.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Obrezovanje trsa.

(Konec.)

Ali so očesa pozebla ali ne, vidi se najlažje tako, da se po dolgom prereže, in če je v sredini črno ali rujavo, tako je pozeblo popolnoma. Ako so pa v sredini zelene pičice, pa je še pričakovati, da bo oko še poganjalo.

Dosti manj pozebejo oni deli očesa, iz katerih rastejo postranske mladike, kakor oni, iz katerih žene glavna mladika. Zato se mora točno paziti, ali so očesa dovolj zelena, da bo mogla iz njih gnati glavna ali postranska mladika. Zdrava in nepozebla očesa so v sredini celo zelena.

Če je na trsu pozeblo staro deblo, tedaj so pozeble gotovo mladike in očesa. To pozna se najbolje v spomladi, kedar začne trs poganjati; takrat ne poganja namreč iz stebela, temveč iz korena ali iz onih očes, ki so nizko na stebelu tako, da so pod snegom bila varna pozebljenja.

Ko se je zapazilo, na katerih delih je pozebel trs, vidi se tudi, kako se mora obrezovati.

Ako so na trsu pozeble vse mladike istega leta, kar je letos na mnogih krajih mogoče, tako ne moremo se nadjati, da bi tak trs rodil, in moramo se ozirati na ona očesa, ki so na starem stebelu, in ki morejo poganjati mladike. V tem slučaju je pač najboljša, da se trs pomladi, t. j. da se celi del pozebljenega trsa odreže tako daleč, da ima steblo zdrava očesa, iz katerih bi lahko nove mladike rastle.

Ako se najdejo na bolj doraslih mladikah očesa, ki niso pozebla, morajo se na vsak način te rozge obrezati, in sicer na reznike, ki se, ako so mladike slabe, ne morejo porabiti za locne. Če je pa pozebel celi trs, mora pa se odrezati do korena, ki začne potem poganjati nove mladike. Ako je trs močen in zemlja dobra, pusti se več mladik; ako je pa trs slab in tudi zemlja, tedaj pa se pusti manj mladik; kajti glavno pravilo pri rezi mora biti, da se med trsovim korenem in med listjem mladik opazuje neka razmera, t. j. da ima trs vedno toliko listja, kolikor ga potrebuje, da more svojo hrano, katero srka koren iz zemlje, dostojno prenarediti. Je-li trs v korenu močen ali slab, to se pozna pač po slabšem ali boljšem razvitku rozg prejšnjih let. Ako je slabemu razvitku trsa kriva slaba zemlja ali slabo obdelovanje, potem se mora pustiti manj mladik, ki v spomladi poganjajo iz korena, ter trs boljše obdelovati in gnojiti.

Akoravno tako obrezan trs navadno v prvem letu že ne rodi obilega sadu, vendar se s časoma poboljša.

Opomniti še moramo, da se v onih krajih, kjer je bila lani medena rosa v vinogradih, najdejo na raznih delih trsa zimski resovi, kojim zima ne škoduje in ki toraj letos lahko širijo to bolezen. Zato je pač najboljša, da se odrezane rozge sežgejo in tako uničijo zimski resovi.

„Gosp. list.“

Sejmovi. Dne 23. marcija v Rogateci in v Slov. Gradci. Dne 26. marcija v Reichenburgu, v Tilmiči, v Teharjih in na Bizeljskem. Dne 27. marcija v Celji, v Imenem (za svinje) in v Vitanji.

Dopisi.

Iz Celjskega okraja. (Volitev za okrajni zastop.) Nemškutarska stranka dela strastno, da bi zbegala naše volilce v velikem posestvu. Najbolje se trudi v Savinjski dolini žid Sonnenberg iz Kasas. Pričakovati je, da bode vsak pošten Slovenec vedel pokazati temu židovskemu gospodu duri, če bo preveč nadležan. Kaj bo nemški žid naše katoliške Slovence učil, kako naj volimo, da bo prav za nas kot Slovence in katoličane? Žid ima tem manje nas nadlegovati, ker še sam niti volilec ni v velikem po-

sestvu. Istotako se vozari in nadleguje slovenske volilce ravnatelj Jellek iz Štor. Misli, ker on svoje delalce v Teharjih strahuje in komanduje, kako morajo voliti, da bo vže strahonja celega Celjskega okraja. Naj mu le vsak slovenski volilec lepo mirno odgovori: Mi Vas pustimo v miru, da sami volite, kakor hočete; mi pa bodedo tudi sami vedeli, kako bodedo volili; ostanite rajši pri fabriki v Štorah doma in delajte; za to ste plačani, ne pa da čas svojih gospodarjev tratite za agitiranje in nadlegovanje slov. volilcev. Gospod bo potem vže koj nos pobesil in se pobasal čez vrata. Hudo delajo tudi Celjski trgovci, na čelu njim Rakusch in Walland, ter se — posebno prvi — grozijo, da bodedo slovenskim volilecem vzeli zaslužek, če grejo s Slovenci volit. No ti mogočni gospodje pozabijo, da ne živijo Slovenci od njih, pač pa oni od Slovencev. Če njim in njihovim prodajalnicam obrnejo Slovenci hrbet, pa lahko kar zaprejo svojo trgovino. Treba bo resno skrbeti, na kar se že davno misli, da se namreč naseli v Celji kak slovenski trgovec z železnino, da ne bode Rakuschem greben preveč rastel. Med Nemce ne prodajo nič blaga, ampak samo med Slovence, celo na Kranjsko, pa hočejo sedaj nam Slovincem groziti. To bi lepo bilo. Še nekaj. Čuje se, da ponuja nemškutarska sodrga volilecem po 15 gld., če bi izostali od volitve. Slovenci! Bog ne daj prodati svoje vesti in vzeti od takih lopovov denarja. To bi bilo ravno tako grdo in nepošteno delo, kakor je bilo Judeževu dejanje. Če bi poštena bila reč nemškutarjev ne bi treba bilo, takega podkupovanja. Naj pazijo naši volilci in naznanijo take, ki njim denar ponujajo, da se naznanijo kazenski sodniji.

Od sv. Antona v slov. gor. (Obč. odbor.) V novi občinski odbor v Cerkovnjaku so sicer sami narodnjaki, pa vendar skoz in skoz sami poštenjaki, dne 28. prosinca izvoljeni bili. V odbor so izvoljeni sledeči gospodje: A. Vraz, župnik, Ignac Alt, mesar in veleposestnik, Fr. Satlar, Omulec, J. Vršič, B. Vršič, A. Stelcar, Antonič, Babošek, Domšek, Andrej Vršič in Jurij Golob. Oni rogovileži, kateri vedno zoper čast, duhovščino rogovilijo in katerim je malo mar za občinski blagor, so pri volitvi sijajno propadli. Čudovito in nerazumljivo nam je to, da te rogovileže nek kmet iz Smolinške občine v njih bedarijah podpira in prigovarja. Kateri hoče na nas Antonovčane vspešno vplivati, mora imeti občno zaupanje, on mora biti odkritosrčnega, resnico- in pravicoljubnega značaja, ne pa občinskega miru kaliti in zavratno rogoviliti. Ta kmet iz Smolinca se čuti kot izvrstnega in iskrenega Slovence in vendar tako nelepo in nemodro deluje. Tako delovanje in postopanje dela le kvar in sramoto nam Slovincem. Naši sovraž-

niki pa se k temu lahko posmehujejo. Ako treba, prihodnjic več.

Iz Ljubljane. (Matica Slovenska.) Odbor „slov. matice je proslavil 40-letnico Nj. veličanstva s tem, da je podaril 1037 „Zgodovin avstrijsko-ogerske monarhije“ in 214 „Spomenikov“ učiteljskim in šolarskim knjižnicam po vseh slovenskih deželah. Letos izda pa Matica: 1. Letopis, uredi ga dr. L. Požar. 2. Dušeslovja 1. del, spiše dr. Lampe. 3. Erjavčeve izbrane spise, 2. del, uredi jih prof. Levec. Za naprodaj pa izda Matica še Križmanovo „Italijansko slovensko slovnico.“ — 25-letnico obstanka svojega poslavila je Matica uže najbolj s tem, da je dala društvenikom po štiri v obče pohvaljene knjige, nekoliko pa se hoče tega spominjati še pri občnem zboru; poslavi naj pa veseli ta moment še posebno razumništvo slovensko s tem, da prav v obilnem številu temu prekornemu znanstveno-literarnemu društvu pristopi. Proti Matici niti najzagrizenejši nasprotnik ne more rovati, a zanjo najlažje deluje tudi najmirnejši rodoljub. Sicer je prirastlo od meseca oktobra spet 75 novih udov, vendar pa še pogrešamo v imeniku toliko izobraženih rodoljubov! Da se tedaj tudi ti brže bolje zgledajo pri poverjenikih svojega kraja ali pa naravnoč pri odboru v Ljubljani! — Odbor se resno trudi napredek društva vsestransko pospeševati. Premoženje društveno narastlo je spet za 2000 for. tako da se bode iz tekočih dohodkov uže lahko po 4000 for. na leto obračalo v književne namene. — Kdor bi želel še dobiti knjigo „Slovensci in l. 1848“, ali pa krasne „Erjavčeve povesti“, ali povest „Prihajač“, temu so te knjige še na razpolaganje, dočim je le še 8 „Letopisov.“

Iz Braslovč. (Veselje in žalost — sosedi.) Rodbina Korunova, po domače Slokanova je doživela pretekli teden neizmerno žalost. V teku petih dnov bila je pri hiši poroka domačega sina in smrt obče spoštovanih štarišev Slokanovih. Par ur pozneje, ko so se pripeljali svatje od poroke, je umrl oče dne 4. t. m., dočim je mati, ki je že dalje časa bolehal, bila tako slaba, da ji ni bilo več mogoče iz postelje vstati. Ker ni mogla svojega moža na mrtvaškem odru videti, je želela, da ji ga prinesejo pogrebei k postelji prej, ko ga dajo v rakev. Ni bilo navzočega, ki bi ne imel solznih oči, ko je videl na smrtni postelji ležečo ženo svojemu dragemu možu za slovo v roko seči in slišal glasen jok nju ljubečih šesterih otrok. Od tega dne ji se je bolezen močno shujšala. Ni ji bilo mogoče živeti ločeni od moža, s kojim jo je jeden in štirideset let vezala zakonska ljubezen; kajti pet dni po moževi smrti zdihnula je tudi ona svojo preblago dušo. — Kako spoštovani in priljubljeni so bili Slokanovi stariši daleč po okolici, je pričal govor

prečastitega gospoda dekana na pokopališči in velika množica ljudi, ki jih je spremljala k zadnjemu počitku. Njihove od žalosti potrte otroke naj tolaži Bog in odkritosrečno sočutje vseh prijateljev in znancev, blagima rajnkima bodi pa zemljica lahka!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kolikor je v rokah drž. zbora, je postava o „kmečkih domih“ gotova, treba ji je le še to, da jo podpiše svitli cesar. Ta postava utegne prinesiti precej koristi pri srednje velicih kmetijah, ali bati se je da jo pristrižejo dež. zbori, to je skorej gotovo pri tistih, v katerih imajo liberalci večino. — Razprave o drž. proračunu gredó v drž. zboru precej po časi naprej, še le gledé dveh ministerstev so pri kraji, pri ostalih, izlasti pri naučnem ministerstvu bode pa brž huda vojska, dobro, da je orožje le beseda. — Na Dunaji so bile v ponedeljek dopolnilne volitve v mestni zastop. Zmagali so v 7ih okrajih „združeni kristijani“. To je dobro znamenje. Na nemškem Štajarji, višje od Gradca, prikazuje se kužna bolezen na parkljih živine in je za to Graški župan prepovedal iz onih krajev prignati živine v Gradec. Od naših slov. krajev pa se sme živina tje prignati, nekaj poskoči za to brž ko ne cena naši živini. — Državni poslanec Ghon zatrjuje, da se godi koroškimi Slovincem dobro ter si ne želé ničesar več, najmanj pa slov. šol. No, čemu pa dobiva potlej dež. šolski svet v Celovci toliko prošenj za-nje? — Iz Kranjskega se selijo še ljudje prej kakor slej v Ameriko, ali sreče jih najde le malo, ljudem manjka doma zaslužka, posebno po dolenski strani. — Po Goriškem še pije ljudstvo naprej svoje žganje in po nekaterih krajih ostane vsako svarjenje — bob v steno. Škoda za ljudstvo! — V Trstu prebiva 30 000 Slovencev, ali mesto ne privoščí njih otrokom nobene slov. šole. Društvo „Edinost“ se poganja že sicer več let za-nje, toda doslej še brez vspeha. — V Greti pri Trstu, se ustanavlja podružnica sv. Cirila in Metoda. — Hrvaški sabor ali dež. zbor se sklicé še le jeseni, ne pa, kakor je bila doslej navada, spomladi. Čemu tudi, saj obvelja tudi v njem vselej to, kar hoče madjarska vlada. Svojo voljo pa izvrši ona lahko tudi brez sabora. — Ogerski minister Tisza ne odstopi, kakor bi rad grof Apponyi in drugi. — Razprave o novi vojaški postavi še niso v ogerskem drž. zboru pri kraji, to pa zato, ker govori lahko v njem vsak poslanec, če se le zgleda za besedo. To pa sodimo, da ni pametno. — Spomin na dogodke v letu 1848 so Madjari praznovali tudi letos in pri tem so na večih krajih peli slavo — Kossuthu. Čudno, kaj si lahko vse upa pristni Madjar! — Polj-

sko dobi več vojakov na svoja tla, iz Brna se namreč preseli deseti generalni štab v Přemysel. Ta selitev pa nima znamenja za to, da je vojska z Rusijo pred durmi ali ka-li.

Vnanje države. Sv. Oče Leon XIII. so odločili kardinala Vanutellija za posvečenje novega škofa v Lincu, dr. Franc Marija Doppelbauerja. Posvečenje se je izvršilo tedaj v Rimu. To se izgodi sicer le redko. — Minister Crispi se grozi, da razpusti drž. zbor v Rimu, ako se mu stavi še na dalje po robu, sicer pa jim obeta, da zniža vlada stroške, če ne druge, vsaj pri vojaštvu v Masavi. Veliko pač to ne kaže. — Kakor je podoba, bliža se Crispi čedalje bolj na to, da poda Italija roko francoski republiki. Ako se to izgodi, potem pa je vojska že prav blizo. — General Boulanger spreminja po gostem svojo barvo, in za to mu še ne zaupa prav nobena stranka, boji pa se ga predsednik republike, Carnot in vsa njegova stranka. — Anglijska vlada pomnožuje vojaštvo in še posebej tisto za na morje. Celih 1000 milj. gold. sme v to obrniti; sreča, da jih še ima in ji za to ni treba posojila! — Holandski kralj, Viljem je nevarno zbolel in pravi se, da pri njem ni več upanja na zdravje. — Nemški kancelar, knez Bismarck je prišel uni den v drž. zbor v Berlinu, ne da bi ga bilo v njem treba, zato pravijo, da se je prišel samo kazat ter bi poslanci naj ne verjeli, da je že oslabel. Vojni minister trka zopet na vrata drž. zbora v Berlinu in prosi 1½ milj. za pomnoženje topništva. Ljubi Bog, kam pojde to! — V Dorpatu na Ruskem je bilo doslej še nemško vseučilišče, posehmal pa bode po polnem rusko. — Na meje tišči Rusija zopet več vojakov ali v tem trdi, da je ondi veliko tiho tapcev ter ji hodi le za to, da prožene nje. Veruj ji to človek! — V Bolgariji se je razcepila stranka, ki je doslej stala trdno za kneza, na dvoje in težko, če bode to knezu na korist. — V Belem gradu se kaže veliko veselje, odkar ima radikalna stranka svoje može v ministerstvu, toda nam se dozdeva, da ni veliko uzroka za tako veselje. Kralj Milan je zapustil srbska tla ter biva že v Peštu, za tem pa pride na Dunaj. — Armenija spada k Turčiji, zato pa je v njej žalostno življenje za kristijane. Sedanji sultan ne stori ničesar za-nje, če se je prav zavezal v Berolinski pogodbi, da odpravi mahomedanske glavarje iz kršč. mest. — Stotnik Wissmann stoji že pri Kairi na afrikanskih tleh in ima 1300 prostovoljcev. Z njimi hoče v onih krajih vgnati arabske čete, ki tržijo s sužnji. Malo ljudi ima mož, malo. — V Kanadi, državi sev. Amerike, so odprli novo katoliško vseučilišče in sicer v mestu Ottawa. Tudi v Ameriki so doma vrli katoliški možje!

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

Uvod.

Na slov. Štajerskem ni kraja, ki bi se v zgodovinskem oziru mogel meriti s Ptujem, mestom ob levem bregu deroče Drave, kateremu po vsej pravici gre častni priimek: starodaven in slaven. Začetek svoj ima namreč že v predrimljanski dobi ter prekosi, kar zadeva starost, celó Rim, kakor opiraje se na stare pisatelje trdi nek domač zgodovinar.* Mesto je bilo znano starim pisateljem grškim in rimskim, ki ga v svojih spisih pod različnimi imeni večkrat navajajo. Imenovalo se je: Πεταβίον, Petovio, Petaevio, Poetavio, Petovium, Petabione itd.

V bojih, ki so jih Rimljani imeli z Iliri, dospela je rimljanska vojna pod Oktavijanom l. 33. pred Kr. prvokrat v gornjo Panonijo in konzul Statilij, zaradi svoje neprestrašenosti in telesne moči „Taurus“ (bik) imenovan, je oblegal Ptuj in ga je tudi v svojo oblast dobil. Panonci in z njimi tudi prebivalci mesta Ptuj so se sicer pozneje zoper Rimljane spuntali in so za kratek čas otresli tuj jarem, a že l. 8. pred Kr. je Tiberij puntarje užugal in Ptuj močno utrdil. Mesto je ostalo potem več stoletij pod rimljansko oblastjo in v tej dobi je dospelo na vrhunec svoje časti. In ko je cesar Trajan Ulpij (98—117 po Kr.) v naše kraje prišel, se mu je Ptuj z divno svojo okolico tako dopadel, pa ga ni samo dal povečati in olepšati, ampak je celo ukazal, naj se v prihodnje po njem imenuje: „Colonia Ulpia Trajana.“ Povzdignjeno v kolonijo, katere naselniki so iz Italije došli, in pripisano rimsko-papirijski družbi ostalo je mesto precej časa pravi biser prelepe Panonije ter se je odlikovalo kakor po svoji legi in strategiji važnosti, tako po svoji pripravnosti za trgovino in umetnih stavbah. V mestu so bili različni uradi rimski: „procuratores provinciae Pannoniae superioris; tabularii eius provinciae, adiutores tabulariorum, custodes tabularum.“ Ondi so se nahajali: „decuriones, duo viri juri dicundo, praefecti, aediles, quaestores, pontifices, angures sacerdotales, augustales, collegium iuventutis cum praefectis suis et quinquennialibus, collegium magnum Larum et imaginum Caesaris.“

Z vlado rimljansko morali so prebivalci

*) Janez Jurij Hauptman ali Hauptmanič. Rodom Rušanec je primiciral v Rušah na god sv. Vida l. 1664. Od l. 1667. je bil kaplan in inštruktor v Rušah, kjer je julija 1671 postal župnik. Čez 6 let je prišel za vikarija na Hajdinj pri Ptujju ter je služboval ondi do druge polovice julija l. 1692. Ob njegovem času je v Ptujju in okolici davila kuga, katero je v klasični latinsčimi opisal. Spisal je tudi precej obširno zgodovino Ptujškega mesta: „Chronicon sen commentarius historiae Pettoviensis“, ki pa ni zanesljiva, kakor dokazuje dr. Fr. Krones v knjigi: „Die Freien von Saneck“ (II., 13.)

mesta sprejeti tudi rimljansko bogočastje in Rimljani so, kakor drugod pa Panoniji, postavili tudi v Ptujju več paganskih tempeljnov. Najlepši med njimi je bil Herkulov, ki je stal ondi, kjer je zdaj mestna cerkev sv. Jurija. Tega je l. 313. po Kr. daroval Konstantin Veliki kristjanom, ki so ga dali v hišo božjo posvetiti. Tudi Mart*), bojni bog, kateremu sta bila ščit in sulica posvečena, njegova sestra in vedna tovaršica Belona, Izis**) in Dijana, boginja svetlobe in varhinja stare zaveze latinskih mest, imeli so v Ptujju lastna svetišča in različne spominke. Še okolu l. 195. po Kr. postavili so ondi Jupitru in boginji Juliji Avgusti obljubne stebre. Da so pa po hišah častili male hišne bogove ali Penate in duše umrlih prednikov ali Lare, se samo ob sebi razumeva.

Pa kljubu temu je že proti koncu prvega stoletja po Kr. prisvetila luč prave vere tudi v naše kraje in dasi so rimski cesarji hoteli krščanstvo ukončati z mečem in ognjem, širilo se je vendar tako naglo, da sta v tretjem veku, če že ne poprej, bila na slov. Štajerskem dva škofovska sedeža, namreč v Celju in Ptujju.

V naslednjih vrsticah hočemo prijateljem domače zgodovine podati nekatere, po raznih virih nabrane črtice o škofiji in nadduhovnji Ptujjski in ž njimi pokazati, kako se je krščanstvo v Ptujju začelo in pod škofi razvijalo, potem pa v nemirnih časih preseljevanja narodov razpadlo; kako je čez precej časa zopet oživelo, okrepilo in se kljubu mnogoterim sovražnim navalom in verskim homatijam pod nadduhovniki skoz tisoč let ohranilo.

Smešnica 12. Mesar pride h kmetici ter si ogleda nje svinje. Ona misli, da so že mesarja, ali ta gleda svinje ter premišlja ceno, za katero mu jih hoče dati, „Ne“, reče na zadnje, „ne, dnes mi še niso za to, da jih kupim“. — „Kaj pa jim še torej manjka?“ vpraša kmetica. — „Niso“, odgovori mesar „niso mi še dovolj debele“. — „No“, odvrne kmetica, „pustimo jih še tedaj, da bode dovolj mašče na njih!“ — „Dobro“, reče mesar „dobro! Jutri pridem — po-nje“.

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Nj. veličanstvo svitli cesar je daroval iz svojega premoženja 200 fl. za šolo v Leskovci pri Ptujju.

*) Martov tempelj je stal pri sv. Ožbaltu.

**) Izis je bila soproga Oziris-a, kralja Egiptovskega. Ona je Egiptčane učila iz pšenice in ječmena kruh peči ter je izumila mnogo drugih koristnih stvari. Njej se pripisuje tudi iznajdba zdravilstva in začetek poljedelstva na Egiptovskem, kjer so jo zaradi tega kot boginjo častili. Njej v čast bilo je v Egiptu in poznej tudi po mestih rimskega cesarstva postavljenih več tempeljnov, v katerih so ob posebnih praznikih žito in živino v dar sožigali. Tak tempelj imeli so za časa Rimljanov tudi paganski Ptujčani na Hajdnji.

(K odborovi seji družbe duhovnikov) dne 26. t. m. to je, bodoči torek, ob 11. uri predpoldnem v kn. šk. pisarni čč. gg. odbornike uljudno vabi predstojništvo.

(Volilcem za okr. zastop v Celji.) V petek, dne 29. t. m. volijo kmečke občine. Volilni možje naše narodne stranke se vabijo, da pridejo tisti den že ob 8. uri v g. Lemežovo gostilno v Celji (t. j. ravno poleg c. kr. okr. sodnije, kjer bo volitev), to pa zaradi tega, da se dogovori, koga bodo volili najprej v komisijo, ki bo volitev volila, potem pa v okr. zastop sam.

(Volilci pozor!) Vsak, kdor je volilec v velikem posestvu za okrajni zastop Celjski, dobil je okr. glavarstva rumen ali žolti listek, tako imenovano legitimacijo. Kdor je od občine voljen za volilnega moža, dobil pa je rudeč listek. Ta listek mora imeti na den volitve vsaki s seboj, sicer ne sme v volilno sobo. — Tega listka torej naj nobeden nikomur ne kaže, da mu ga nemškutarski agitatorji ne vzamejo. Ako bi ga pa kdo zgubil, ali ako so mu ga odvzeli, naj se oglasi čem prej sam (osebno) v pisarni g. dr. Jos. Serneca, da se mu prisrbi drugi listek.

(Imenovanje.) G. dr. E. Netoliczka, c. kr. okr. glavar v Celji, pride k c. kr. namestnji v Gradci, gosp. dr. P. Wagner, c. kr. okr. glavar v Brežicah, pa pride na njegovo mesto v Celje. G. Fr. Kankovsky, c. kr. namestnjiški tajnik v Gradci, prevzame začasno vodstvo okr. glavarstva v Brežicah.

(Obč. volitve.) Okoli Maribora se vrše sedaj volitve v obč. zastope, ali o njih nimamo nič veselega poročati, kajti iz Maribora pride k tem volitvam, „kar leze in grede“ ter pobije skorej v vseh občinah domače može. S tem pa ne rečemo, da niso tudi ti nekaj krivi, da ostanejo slej, kakor prej v rokah mestjanov.

(Nova pošta.) Slavno poštno vodstvo je dovolilo novo pošto pri Mali Nedelji; zvezo ima z Ljutomerom. V prvi vrsti ima Mala Nedelja se zahvaliti za to č. g. dr. Gregorecu, drž. poslancu in g. Ign. Koseju, trgovcu pri Mali Nedelji.

(Dež. zbor.) Mesto Ptuj in Ormož, trgi Ljutomer, Središče in Rogatec so si izvolili za dež. poslance g. Jos. Steyerja, usnjarja v Ljutomeru. Mi jim ne zavidamo tega moža.

(„Zgodbe sv. pisma“.) Herderjeva zaloge v Freiburgu v Brizgavi je izdala „zgodbe sv. pisma“ v slov. besedi in je v zvezku 47 mičnih podob. Slov. besede so č. g. J. Skuhale, dekana v Ljutomeru. Knjižica je vredna, da dobi svoje mesto v vsaki slov. hiši.

(Vravnanje Drave.) Novi drž. poslanec za Maribor, g. dr. G. Kokoschinegg je koj v drugi seji drž. zbora, v katero je bil prišel, stavil „resolucijo“, naj skrbi vlada za to, da

se uravna Drava od Maribora doli do hrvaške meje. Ako se to izgori, bode nam gotovo po volji, ali kaj porečejo volilci od Maribora gori, v Marenbergu in Vozenici k tej resoluciji in njih poslancu? Mi si sicer ne obehamo ničesar od te resolucije, vendar pa je g. poslanec gotovo mislil, da stori Bog zna, kaj za svoje volilce in je tedaj čudno, da je na one od Maribora gori čisto pozabil.

(Slovstvo.) Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je izdala nov zvežček: Rudolf Habsburški. Prof. Hubad v Gradci je v njem kaj lepo opisal praočeta naše slavne habsburške rodbine.

(Na prodaj!) Mariborsko mesto ima na prodaj golo žensko podobo. Svoje dni so jo hoteli v „mestnem vrtu“ postaviti na stojalo, ali o pravem času so se še premislili, ter so izpoznali, da taka podoba ni za očitno mesto. Sedaj pa so podobo spustili na prodaj. Ni še gotovo, če se še vendar-le ne najde kupec za njo.

(Veselje.) „D. Wacht“ ali kakor se ji pravi, „vahtarica“, v Celji je doživela veselje, da je c. kr. namestnija v Gradci prepovedala shod, ki se godi sicer vsako leto k sv. Jožefu pri Celji. Bilo bi se bati, da bi se osepnice ne zatrosile o tem shodu iz Kranjskega v Celje. „Vahtarica“ je bila že izdavnica upila, da je treba take prepovedi.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Ivan Žnidarič, duhovnik v pokoji, je umrl pri svojih stariših v Ljutomerski župniji. Bolehal ve več let in je doživel blizo svoje 33. leto. Naj počiva v miru!

Listič uredništva. G. F. P. na Pr.: Tisto ni merilo na Vaše ime. — G. K. S. v R: Mogoče. — G. S. M. v A.: „Po časi!“ pravi polž, mi pa nimamo polžje natore. — G. —ski v Z.: Vi ste kakor sršen; za to pa se vam iz ognem, dokler Vas ne moremo prijati. — G. V. V. v A.: Če pride, pride; če pa ne pride, ne pride. G. F. S. na K.: Ni nam sila.

Gospodarji!

Za spomlad vam priporočam mojo popolnoma zbrano zalogo vseh semen.

Tudi se pri meni dobi poljski gips, vosek in liče za cepljenje.

M. Berdajs
v Mariboru.

1—3

Prodajalnica

za trgovca se daje v najem v Šmariji pri Jelšah, lepem trgu ob veliki cesti med Celjem in Slatino s sedežem c. kr. okrajne sodnije, davkarije in več drugih uradov. — Pogoje naznani lastnik. Oglasi naj se pošljejo pod napisom: A. T. poste restante v Šmariji pri Jelšah (St. Marein bei Erlachstein.) 3-3

Hitra in gotova pomoč pri boleznih želodčnih in njih nasledkih!!

Najboljši in najdelavniši pripomoček za vzdržanje zdravja, čiščenje in pospeševanje sokov, kakor tudi krvi in za pospeševanje dobrega prebavljanja je povsod in dobro znan in priljubljen

„dr. Rosa-jev zdravilni balzam“.

Izdelan je iz najboljših in zdravilnih zelišč jako skrbno, upliva dobro pri vseh težavah v prebavljanju, izlasti pri slabem teku, želodčnem krči, kislem vzbuhanju, krvnem natoku, hemeroidah itd. Vsled te svoje preizvrstne delavnosti je postal le-ta balzam gotovo in vtrjeno ljudsko domače zdravilo.

Velika steklenica stane 1 gld., mala 60 kr.
lezero priznalnih pisem leže na razpolago.

Svarjenje!

Da se izogneš prevari, opozarjam te, da je vsaka steklenica dr. Rosa-jevega balzama po meni pritrjena in moder karton zavita ima na strani napis: „Dr. Rosa-jev zdravilni balzam iz lekarne „pri črnem orlu“ B. Fragnerja Praga 205—3“ v nemščini, češčini, madjarščini in francoščini, na pročelji pa natisnjeno mojo zakonito zavarovano varstveno znamko.

Pravi dr. Rosa-jev
zdravilni balzam

dobi se samo v glavnej zalogi

B. FRAGNER-ja,

lekarna „pri črnem orlu“,
Praga, št. 205—3.

V Ljubljani: G. Piccoli, lekar; Vilj. Mayr, lekar; Eras. Birschitz, lekar; Jos. Svoboda, lekar; U. pl. Trnkoczy, lekar. V Postojini: Fr. Baccarcich, lekar. V Kranji: K. Savnik, lekar. V Novem Mestu: Dom. Rizzoli, lekar; Ferd. Haika, lekar. V Kamniku: Jos. Močnik, lekar. V Gorici: G. Christofletti, lekar; A. de Gironcoli, lekar; R. Kürner, lekar; G. B. Pontoni, lekar.

Vse lekarne v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega zdravilnega balzama.

Tam se tudi dobi z na tisoče zahvalnih pisem priznано:

Praško domače mazilo
zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Rabi se, če se ženam prsa urnamejo ali strdijo, pri oteklinah vsake vrste, pri črvu v prstu in pri zanohtnici, če si roko ali nogo zvije, pri morskej mrtvi kosti, zoper revmatične otekline, kronično unetje v kolenih, rokah in ledjih, zoper potne noge, pri razpokanih rokah, zoper odprte rane na nogah in na vsakem delu telesa sploh, vratnje otekline.

Vse bule, otekline in utrdine ozdravi v kratkem, če se gnoji, izvleče ven ves gnoj ter v kratkem ozdravi.

V škatljicah po 25 in 35 kr.
SVARILO!

Ker se Praško univerzalno mazilo od več stranij ponareja, opozarjam, da ga po pravem receptu le jaz izdelujem. Pristno je samo, če imajo rumene škatljice, v katerih je mazilo, nauk, kako je rabiti, na rudečem paketu tiskan v devetih jezikih in so zavite v svetlomoder karton, ki ima natisnjeno varstveno znamko.

Balzam za uho. Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi popolno že zgubljen sluh. 1 steklenica 1 gld. av. velj.

Na prodaj!

V trgu Žalec je na prodaj lepo hišno posestvo s prostorno enonadstropno hišo, z razprostranim, solidno zidanim gospodarskim poslopjem, z veliko hmeljsko sušilnico itd. K temu posestvu spada tudi 20 oralov zemlje, največ njiv in travnikov ter hmeljišče.

Natančna pojasnila daje g. dr. Ludvik Filipič, odvetnik v Celji. 1-3

Marijateljke kapljice za želodec, izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, smrad iz ust, vetrove, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehuru, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabasanje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlezenico, jeternico in hemeroide. Cena steklenice s podukom 35 kr., dvojna stekl. Varstvena znamka 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarne Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijateljke kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijateljke žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rudečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavitku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomneno biti, da je v tiskarni H. Gnseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Ansee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmid; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradec: A. Nedved; Gleichenberg: Dr. Ernst Fürst. 41-52

Prodajalnica z mešanim blagom

na Ptujski gori, kjer je velika božja pot in sicer štacuna, 3 izbe, 2 kleti, kuhinja, magacin, hlev za 4 glave, kuhinjski vrt in ograda z 60 žlahtnimi sortami dreves s štacunarsko spravo se da v najem za več let, 5 gold. na mesec. Več pové gosp. Anton Sicherl v Spodnji Polskavi pošta Pragerhof. 1-3

Kuharica

išče službo v farovžu. Več pové upravništvo „Slov. Gosp.“

„Oves Willkomm“.

Ta oves je med vsemi sortami v planinskih deželah najzgodnejši, plodnejši in težji; raste na visoko od 5-6 čevljev, ima močno, dobro slamo za krmo in se ne poleže.

Zadostuje, ker se ta oves redko seje, 40 kil kot seme za jeden plug. Cena za kilo 25 kr. Ako se vzame več kakor 50 kil za kilo 20 kr.

Razpošilja, kakor dolgo seže, vreče po 5 kil za 1 gld. 80 kr. proti pošiljati zneska ali poštne povzetji franko na vsako poštno postajo

Benedikt Hertl,

veliki posestnik na grajščini Golič pri Konjicah. 5-8 (Južno Štajarsko.)

Maribor Gosposke ulice 3.
Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in solto, šolskih in molitvenih knjig na drobno in veliko.
Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in vnanji, ilustrirani časopisi.

Andrej Platzer,
poprej **EDUARD FERLING**
Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige slame, papirnate žaklje in zavitke, papir iz katana, papir v krasnih barvah po izvanredno nizki ceni.

Novosti
Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.

Pravo francozko žganje (cognac).
Kaj je pravo francozko žganje?

ZAKOROM ZAŠLIČENA MARKA.

Iz francozkega in južnoštajarskega jakega močnega brdskega vina izerpjeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano detično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere vpliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, revmatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki boleestnik iz južnoštajarskega znamenitega Konjičkega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebny okrevajočim in na želodcu bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenic pošiljajo se franko brez dahnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na grajščini Golič pri Konjicah, Južno-Štajarska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.